

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ.

ਸਿਵਲ ਮਿਸਲੇਨੀਅਸ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ ਏ.ਸੀ.ਜੇ., ਅਤੇ ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ. ਸਾਹਮਣੇ

ਜੇਤ ਰਾਮ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰ।

ਬਨਾਮ

ਏ.ਐਲ. ਫਲੈਚਰ ਅਤੇ ਹੋਰ, ਜਵਾਬਦੇਹ।

1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2205।

19 ਮਈ 1966

ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਆਫ਼ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਸ ਐਕਟ (1953 ਦਾ ਐਕਸ) ਧਾਰਾ 18-ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਖਰੀਦ ਦਾ ਹੁਕਮ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਗਈ-ਉਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਦੌਰਾਨ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ-ਕੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਮਾਲਕੀ ਵੰਡਦੀ ਹੈ। ਜ਼ਮੀਨ, ਜੇਕਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਵਾਰਸ, ਅਸਥਿਰਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹਨ।

598

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 1

ਵਾਰਿਸਾਂ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵੱਲੋਂ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਿਓਰਿਟੀ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (4) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਹ ਇਸ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਉਸਦਾ ਹੱਕ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਨਿਯਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਕਵਾਇਦ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਸਿਰਫ਼ ਤਾਂ ਹੀ ਵੰਡ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ, ਕੁਝ ਅਤਿ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18(4)(ਬੀ) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ

ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਜਿਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ, ਬੇਨਤੀ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 1, ਮਿਤੀ 4 ਜੁਲਾਈ, 1965 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੁਕਮ, ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਰਿੱਟ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਆਨੰਦ ਸਵਰੂਪ ਅਤੇ ਆਰ.ਐਸ. ਮਿੱਤਲ, ਵਕੀਲ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਲਈ।

ਐੱਮ.ਐੱਮ. ਪੁੰਡੀ ਅਤੇ ਏ.ਐੱਸ. ਆਨੰਦ, ਵਕੀਲ, ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ,

ਹੁਕਮ

ਮੇਹਰ ਸਿੰਘ, ਏ.ਸੀ.ਜੇ.-ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਅਤੇ 227, ਜੋਤ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ 1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2205, ਸੂਰਜਾ ਅਤੇ ਰਾਮਪਤਲੀ ਭਗਵਾਨ ਅਤੇ ਰਾਮਪਤ ਉਰਫ ਪਤ ਰਾਮ ਦੁਆਰਾ 1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰਬਰ 2206 ਅਤੇ ਮਨਸੁਖ ਦੁਆਰਾ 1965 ਦੀ ਸਿਵਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 2215, ਇੱਕ ਹੁਕਮ, ਮਿਤੀ 4 ਜੁਲਾਈ, 1965, ਵਿਦਵਤਾ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ, ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੰਜਾਬ ਸਿਕਉਰਿਟੀ ਆਫ ਲੈਂਡ ਟੈਨਿਊਰਜ਼ ਐਕਟ, 1953 (ਪੰਜਾਬ) ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 1953 ਦਾ ਐਕਟ 10), ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹਰੇਕ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ, ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਿੰਨ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਤੱਥ ਸਾਂਝੇ ਹਨ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਾਂਝਾ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸੇ ਲਈ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਤੇਜਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਸੀ- ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਨੇ ਅਰਜ਼ੀ

ਜੇਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਲ. ਫਲੈਚਰ ਆਦਿ (ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਤੇਜਾ ਤੋਂ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਹੇਠਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਤੋਂ ਉਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤਾ। ਤੇਜਾ, ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ, ਨੇ ਕੁਲੈਕਟਰ ਨੂੰ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਅਤੇ, ਜਦੋਂ ਅਪੀਲਾਂ ਲੰਬਿਤ ਸਨ, ਉਸਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ। ਜਦੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦਿੱਤੀਆਂ, ਤਾਂ ਮੰਨਿਆ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੇਜਾ ਕੋਈ ਛੋਟਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਗਟਾਵਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(2) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 'ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ' ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ। ਜਿਸ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਰੀ ਜ਼ਮੀਨ, 'ਮਨਜ਼ੂਰਸੁਦਾ ਖੇਤਰ' ਤੋਂ ਵੱਧ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (3) 'ਪਰਵਾਨਗੀਯੋਗ ਖੇਤਰ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ 30 ਮਿਆਰੀ ਏਕੜ ਸਾਧਾਰਨ ਏਕੜ ਵਿੱਚ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ 60 ਆਮ ਏਕੜ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੇਜਾ ਦੀ ਸੰਪਤੀ 30 ਸਟੈਂਡਰਡ ਏਕੜ ਜਾਂ 60 ਆਮ ਏਕੜ ਤੋਂ ਵੱਧ ਸੀ। ਤੇਜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਸਦਾ ਪੁੱਤਰ ਰਾਮੇਸ਼ਵਰ, ਚਾਰ ਧੀਆਂ ਧਪਨ, ਸੁਗਨੀ, ਵੀਰਾਨ ਅਤੇ ਪਰਮੇਸ਼ਰੀ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਪੇਤੀ, ਉਸਦੇ ਪੂਰਵ ਪੁੱਤਰ ਪਤ ਰਾਮ, ਦੀ ਧੀ ਸੀ ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਸੰਤੋ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਤੇਜਾ ਦੇ ਬਾਅਦ ਛੇ ਵਾਰਸ ਬਣੇ। ਦੋਵਾਂ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਇਹ ਫਿਰ ਤੋਂ ਆਮ ਗੱਲ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੇਜਾ ਦੀ ਕੁੱਲ ਹਿੱਸੇਦਾਰੀ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਛੇ ਵਾਰਸਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵੰਡਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 2(2) ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਦਾਇਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।

ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਉਪ-ਧਾਰਾਵਾਂ (ii) ਅਤੇ (iii) ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜੇ ਇੱਥੇ ਢੁਕਵੇਂ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ: -

18. (1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਦੇ ਉਲਟ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਇੱਕ ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕਿਸੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਜਾਂ ਇਕਰਾਰਨਾਮਾ

(i) ਜਿਸ ਨੇ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ * * * ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਸੰਮਿਲਿਤ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕੀਤਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਤੋਂ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ।, ਧਾਰਾ (i) ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ..... ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ....."

ਇੱਕ ਕਿਰਾਏਦਾਰ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਸਾਬਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ (ਏ) ਉਹ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਛੇ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ 'ਤੇ ਲਗਾਤਾਰ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, (ਬੀ) ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਛੋਟਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ (ਸੀ) ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਜਾਣਾ ਉਸਦੇ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਦੇ ਰਾਖਵੇਂ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਇਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਆਗਿਆਯੋਗ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਇੱਕ ਰਾਖਵਾਂ ਖੇਤਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਸਮਾਨਾਰਥੀ ਸ਼ਬਦ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਉਹ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

600

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967) 1

ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18(4) (ਬੀ) ਇਹ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ-

18.(4) (ਬੀ) ਖਰੀਦ ਮੁੱਲ ਜਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ 'ਤੇ- ਜਿਵੇਂ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਹੋਵੇ, ਜਮ੍ਹਾਂ ਕੀਤੇ ਜਾਣ 'ਤੇ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ, ਜਿੱਥੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਐਕਟ (1887 ਦੇ xvi) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਰੱਖੇਗਾ।"

ਦੇਵਾਂ ਪਾਸਿਆਂ ਤੋਂ ਇਹ ਫਿਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੇ ਧਾਰਾ 18(4) (ਬੀ) ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਆਪਣੀ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਤੇਜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ। ਇਹ ਤੱਥ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਲਛਮੇਸ਼ਵਰ ਪ੍ਰਸਾਦ ਸੁਕੁਲ ਬਨਾਮ ਕੇਸ਼ਵਰ ਲਾਲ ਚੌਧਰੀ (1) ਅਤੇ ਰਾਮ ਲਾਲ ਬਨਾਮ ਰਾਜਾ ਰਾਮ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ (2) ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰੇਕ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕਿ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਰਜਪ੍ਰਣਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ, ਮੁੜ-ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ, ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ। ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਤੱਥ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਜੋ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪੀਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਈਆਂ ਹਨ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਤੇਜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਗਈ ਸੀ, ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਉਸਦੇ ਛੇ ਵਾਰਸ ਇੱਕ ਛੋਟਾ ਜਿਹਾ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਹੈ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਜੋਂ

ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹਰ ਇੱਕ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਉਸ ਲਈ ਉਸ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਰਾਹਤ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਲਈ, ਕਿ ਉਸਦਾ ਮਕਾਨ-ਮਾਲਕ ਛੋਟਾ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ ਕਿ ਹਰੇਕ ਪਟੀਸ਼ਨਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੁਆਰਾ ਕੇਸਾਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਪ੍ਰਤੀ ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨੂੰ ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ।

(1) ਏ.ਆਈ.ਆਰ. 1941 ਐਫ.ਸੀ. 5.

(2) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1960) 2 ਪੰਜਾਬ 233=1960 ਪੀ.ਐਲ.ਆਰ. 291.

601

ਜੇਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਲ. ਫਲੈਚਰ ਆਦਿ (ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਇਹਨਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਧਿਰਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਹੀ ਮਾਮਲਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਹੈ ਇਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵਿਦਵਤਾ ਵਾਲੇ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੀ ਸੁਚੱਜੀ ਪਹੁੰਚ। ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ-ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਸਧਾਰਨ ਹੈ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇਜਾ ਦੇ ਜੀਵਨ ਕਾਲ ਦੌਰਾਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰੀ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਨੂੰ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(4) (ਬੀ) ਦੇ ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਪਹਿਲੀ ਕਿਸ਼ਤ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਹੋਇਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਪੈਦਾ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਨਿਯਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਅਚਾਨਕ ਤੇਜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਛੇ ਵਾਰਸਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਉਸਦੀ ਥਾਂ ਲੈਣ ਨਾਲ ਦੁਆਰਾ ਵੰਡਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਹ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵੀ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੀ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖੋਹ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ-ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਾ ਸਿਰਫ ਐਕਟ, ਬਲਕਿ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 18 ਦੀ ਪੂਰੀ ਮਿਆਦ ਅਤੇ ਭਾਵਨਾ ਨਾ ਸਿਰਫ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ, ਸਗੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਜੇ ਛੋਟੇ ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰ ਹਨ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਵਾਬਦਾਤਾ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਸਾਬਤ ਕਰ ਦਿੰਦੇ ਹਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਹ ਤੇਜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਕਿ ਉਹ ਛੋਟੇ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਹਨ, ਉਹ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਵਾਂਗ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਪਹਿਲਾਂ ਧਾਰਾ 16 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਲਈ, ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ

ਵਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ, ਕੋਈ ਤਬਾਦਲਾ ਜਾਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ 1 ਫਰਵਰੀ, 1955 ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਾਗੂ, ਇਸ ਐਕਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਬਚਾਓ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਤ ਕਰੇਗਾ" ਅਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸੇ ਵਾਰਸ ਦੁਆਰਾ ਗ੍ਰਹਿਣ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਵਧਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਦਬਾਅ ਪਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇੱਥੇ ਇੱਕ ਕੇਸ ਹੈ-ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ-ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕਾਂ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਤੇਜਾ ਦੇ ਵਾਰਸ ਵਜੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ, ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਅਧੀਨ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੁਰੱਖਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 16 ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18 ਲਈ ਕੋਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸਿਰਫ ਧਾਰਾ 16 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੇ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਰਾਏਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 18 ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਪੂਰਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 16, ਭਾਵੇਂ ਇਸਨੂੰ ਧਾਰਾ 18 ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇ, ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਇਹ ਮਤਲਬ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਇਸ ਦੇ ਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਖੁੱਲਣ ਦੁਆਰਾ ਹਟ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਰਾਸਤੀ ਖੁੱਲ੍ਹਣਾ ਉਸ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਸਿਵਾਏ ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਵਸਥਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਵਕੀਲ ਫਿਰ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਅਤੇ 10-ਬੀ, ਦਾ ਕਹਿਣਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਰਤੋਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਸਰਪਲੱਸ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਐਕਟ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ

602

ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ.ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ

(1967)

1

ਅਤੇ ਧਾਰਕ ਦੀ ਮੌਤ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸਦੇ ਵਾਰਸ ਸੰਪਤੀ ਨੂੰ ਵੰਡਣ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਫਿਰ ਹਰੇਕ ਦੇ ਕੇਸ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਵੰਡ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹਰੇਕ ਵਾਰਸ ਕੋਲ ਕੋਈ ਵਾਧੂ ਖੇਤਰ ਬਚਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਪਰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਬੀ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਖਾਸ ਉਪਬੰਧ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ "ਜਿੱਥੇ ਉੱਤਰਾਧਿਕਾਰ ਸਰਪਲੱਸ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 10-ਏ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਇਸਦਾ ਕੋਈ ਹਿੱਸਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਬੱਚਤ ਉਸ ਧਾਰਾ ਦੀ ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਿਰਾਸਤ ਦੁਆਰਾ ਵਾਰਸ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।" ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10-ਬੀ ਦੁਆਰਾ ਜੋ ਵੀ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਹ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਦਾ ਕਿ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਿਸੇ ਤੀਜੀ ਧਿਰ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਹੋ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਇਸ ਲਈ ਆਖਰੀ ਧਾਰਕ ਖੁੱਲਣ ਦੀ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਅਜਿਹਾ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ

ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਵਿਰਾਸਤ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਤੇਜ਼ਾ ਦੀ ਮੌਤ ਵਰਗੀ ਘਟਨਾ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲਣਾ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਸਹੀ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ, ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਬਾਅਦ: ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੁਆਰਾ ਖਰੀਦ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੀਆਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18(4) (ਬੀ) ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਸਨੂੰ ਇਸਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਉਹ ਉਸੇ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਕੋਈ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਉਸ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਤੋਂ ਵੱਖ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ। ਬੇਸ਼ੱਕ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਲਕ ਵਜੋਂ ਉਸਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕਾਇਮ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਸਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਵਿੱਚ ਮਾਲਕੀ ਦੇ ਨਿਯਤ ਹੋਣ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਅਤੇ ਕਾਇਮ ਰਹਿਣ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੀ ਘਟਨਾ ਕੇਵਲ ਅਜਿਹੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਮਲਕੀਅਤ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਕਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਾਂ, ਕੁਝ ਗੰਭੀਰ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇੱਥੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 18(4) (ਬੀ) ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ ਵਿਧਾਨਿਕ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹਨਾਂ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ, ਬੇਸ਼ੱਕ, ਅਜਿਹੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨੂੰ ਗੁਆ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 18 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਸਫਲ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਿੰਨ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਸਥਾਪਿਤ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਮਰੱਥ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਬਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕ ਦੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ। ਇੱਕ ਘਟਨਾ ਜਿਸਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਉਸਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਨਾਲ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਇਹ ਉਤਸੁਕ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 18 (4) (ਬੀ) ਦੀ । ਸ਼ਬਦ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਗਿਆ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਵਰਤੋਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ,

603

ਜੇਤ ਰਾਮ ਬਨਾਮ ਏ.ਐਲ. ਫਲੈਚਰ ਆਦਿ (ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.)

ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕਿ 'ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਮਾਲਕ ਬਣ ਜਾਵੇਗਾ।' ਪਰ, ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨੀ ਥਾਂ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਕੋਈ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਅੰਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇਸਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਸਿੱਧੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕਰੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੀਜ਼ ਵਾਂਗ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਕੋਲ ਸ਼ਾਇਦ ਇਹ ਦੱਸਣ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਰਨ ਸੀ। ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 18(2) ਅਧੀਨ ਸਹਾਇਕ ਕੁਲੈਕਟਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਖਰੀਦ ਕੀਮਤ 'ਤੇ, ਉਸ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਕਿਸ਼ਤ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਨੂੰ ਸਿਰਲੇਖ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ

ਬਾਕੀ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਹੋਈ ਬਾਕੀ ਹੈ। ਇਹ ਸ਼ਾਇਦ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਪੂਰਾ ਭੁਗਤਾਨ ਤੁਰੰਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਇਸ ਰੂਪ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ, ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤੀ ਗਈ ਭਾਸ਼ਾ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਨੁਕਸ ਪੈਦਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ। ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ 'ਤੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਬੇਸ਼ੱਕ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਅਸਲ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਰੰਤਰਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਰਾਹਤ ਨੂੰ ਢਾਲਣ ਲਈ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਤੱਥ ਅਤੇ ਘਟਨਾਵਾਂ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਖੋਹ ਨਹੀਂ ਸਕਦੀਆਂ, ਇੱਕ ਕੇਸ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਕਨੂੰਨ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਇੱਕ ਅਗਾਂਊ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਅਜਿਹੀ ਹੀ ਸਥਿਤੀ ਪੈਦਾ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਅਗਾਂਊ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇੱਕ ਫ਼ਰਮਾਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਗਾਂਊ ਖਰੀਦ ਦੇ ਪੈਸੇ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕੀਤੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰ ਲਿਆ ਹੈ, ਪਰ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੀ ਅਪੀਲ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਪ੍ਰੀ-ਐਪਟਰ ਕਿਸੇ ਨਾ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਆਪਣਾ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਗੁਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਕਿ ਉਸਦੀ ਆਪਣੀ ਮੌਤ ਦੁਆਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਉਸਨੇ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ ਪਹਿਲਾਂ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਹੈ, ਰਿਸ਼ਤਾ, ਜਾਂ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਸਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਸੁਧਾਰ ਦੁਆਰਾ, ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਕਾਰਨਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਡਿਕਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੂਰਵ-ਇੰਪਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿਕਰੇਤਾ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਅਜਿਹੀਆਂ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੁਆਰਾ ਹਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ? . ਜ਼ਰੂਰ ਦੀਨ ਬਨਾਮ ਜਲਾਲ ਦੀਨ (3) ਵਿੱਚ ਲਾਹੌਰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਾਂਹ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਸਿੱਟੇ ਦਾ ਮੁੱਖ ਆਧਾਰ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਅਗਲੀ ਘਟਨਾ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਗੁਆਚ ਗਿਆ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਕੇਸ ਰਾਮਜੀ ਲਾਲ ਅਤੇ ਇਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ (4) ਦੇ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੇ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਕੋਲ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਆਇਆ ਸੀ, ਅਤੇ ਬਹੁਮਤ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਸੀ ਕਿ ਜ਼ਰੂਰਦੀਨ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਆਉਣ ਤੱਕ ਮੈਦਾਨ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵੱਡੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਹੁਣ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਕਿਹਾ ਹੈ, ਵਰਤਮਾਨ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਪ੍ਰੀ-ਐਪਸਨ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਾਨਾਂਤਰ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ

(3) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1944) 25 ਲਾਹ. 443.

(4) ਆਈ.ਐਲ.ਆਰ. (1966) 2 ਪੰ. 125-1966 ਕਰ. ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਰ. (ਪੰਜਾਬ) 276.

ਅਤੇ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਜ਼ਰੂਰ ਦੀਨ ਦੇ ਕੇਸ ਦੀ ਸਮਾਨਤਾ ਪੂਰੀ ਹੈ। ਤੇਜਾ ਦੀ ਮੌਤ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇਸਨੂੰ ਗੁਆਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਇੱਕ ਨਿਹਿਤ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਗੁਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਗੁਆਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇੱਥੇ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਅਤੇ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਜ਼ਿਮੀਂਦਾਰਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਹੋਰ ਵੀ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਹਨ ਜੋ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਨੂੰ ਮਕਾਨ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਧੀਆਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ। ਜੇਕਰ ਅਜਿਹਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਵਾਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੋਈ ਵੀ ਮਾਮਲਾ ਅਜੇ ਵੀ ਮਾਣਯੋਗ ਵਿੱਤੀ ਕਮਿਸ਼ਨਰ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਧਿਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਲੰਬਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦਾ ਹੁਣ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਵਿੱਚ ਖਰਚਿਆਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਏ.ਐਨ. ਗਰੇਵਰ, ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਡਿਸਕਲੇਮਰ: ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

 # ਅਨੁਵਾਦਿਤ ਦੁਆਰਾ: ਸਰਵੇਸ਼ ਸ਼ਰਮਾ